

Magiczny
Kraków

„Byli sąsiadami” - nowa wystawa w Żydowskim Muzeum Galicja

2022-07-12

24 czerwca na Kazimierzu rozpoczął się Festiwal Kultury Żydowskiej. W ramach festiwalu zaplanowano ponad 80 wydarzeń edukacyjnych i kulturalnych. 30 czerwca w Żydowskim Muzeum Galicja otwarta została wystawa, przygotowana przez Muzeum Holocaustu w Waszyngtonie, pt. „Byli sąsiadami: ludzkie wybory i zachowania w obliczu Zagłady”.

Wystawa „Byli sąsiadami” poddaje analizie niektóre z kluczowych pytań dotyczących Holocaustu: Dlaczego był on możliwy? Co sprawiło, że oprócz bezspornej i fundamentalnej roli Adolfa Hitlera i innych przywódców partii nazistowskiej, tak wielu zwykłych ludzi w całej Europie popierało zbrodnie nazistów lub milczało? Dlaczego tak niewielu pomagało tym najbardziej zagrożonym?

– Cieszę się, że ta ważna wystawa będzie dostępna dla odwiedzających właśnie w Żydowskim Muzeum Galicja. Tematy przez nią poruszane są dla nas niezmiennie istotne. Opisuje bowiem procesy, których zrozumienie pozwala nam nie tylko poznać sytuację z okresu wojny, ale też zachowania, które kształtują współczesne, polsko-żydowskie relacje. Kwestie pomocy, obojętności czy zdrady to tematy, które nieustannie wracają w polsko-polskich i polsko-żydowskich dyskusjach na temat przeszłości. Ale szczególne znaczenie nadaje tej wystawie również kontekst, w którym jest otwierana. Wojna w Ukrainie, okrutne zbrodnie popełnianie przez rosyjskich żołnierzy na ludności cywilnej i wreszcie bezprecedensowa reakcja polskiego społeczeństwa, jasno pokazują, że tematy poruszone na wystawie są nie tylko ważne, ale również niestety, nadal bardzo aktualne - stwierdził **Jakub Nowakowski, dyrektor Żydowskiego Muzeum Galicja**.

– Badanie historii pomaga nam zrozumieć, w jaki sposób ludzie w innym czasie i w innych okolicznościach dokonywali ważnych wyborów oraz jakie były ich konsekwencje – powiedziała **Sara J. Bloomfield, dyrektor United States Holocaust Memorial Museum**. – Wystawa „Byli sąsiadami” zmusza zwiedzających do refleksji nad ludzkimi wyborami, które sprawiły, że Holocaust był możliwy. To wyraźne przypomnienie o sile jednostek, które mogą coś zmienić - na lepsze lub na gorsze. Dziś także znaleźliśmy się w historycznej chwili. Wojna w Ukrainie każdego dnia przypomina nam o znakach ostrzegawczych, które wszyscy mieliśmy przed oczami, ale których nie dostrzegaliśmy. Władimir Putin przez wiele lat próbował karać za głoszenie prawdy historycznej, kontrolując w ten sposób narrację narodową i mitologizując historię. To uzasadnić miało jego program polityczny, a teraz także brutalny program militarny. Zainspirowani odpornością i oporem narodu ukraińskiego oraz pełną życzliwością reakcją narodu polskiego, podejmujemy zobowiązanie do zachowania prawdy historycznej, a także nauczania i publicznej dyskusji o niej i jej kluczowej roli w demokracji – zaznaczyła.

Wystawę można będzie zobaczyć w Żydowskim Muzeum Galicja do **30 stycznia 2023 roku**.

1 lipca w Żydowskim Muzeum Galicja odbyła się **debata „Ludzkie wybory i zachowania w obliczu Zagłady”** prowadzona przez dr Krzysztofa Persaka, w której udział wzięli prof. Jan Tomasz Gross i dr hab. Michał Bilewicz. Dyskusja miała na celu analizę wyborów dokonywanych przez ludzi w obliczu wojny i ludobójstwa, a także lekcji jakie możemy dziś z nich wyciągnąć.

**Magiczny
Kraków**

Historia wystawy „Byli sąsiadami”

W związku z 20. rocznicą powstania *United States Holocaust Memorial Museum* w 2013 powstała specjalna wystawa „*Some Were Neighbors*” („Byli sąsiadami”), która trwała do 2017 roku.

Po zamknięciu oryginalnej wystawy w Waszyngtonie, powstała jej skrócona, łatwa do eksponowania wersja mobilna, przeznaczona do użytku międzynarodowego. Edukatorzy z Europy i innych części świata wskazywali bowiem, że wystawa będzie pomocna w nauczaniu o tym, że jednostki mają możliwość decydowania. Analizując wybory, jakich dokonywali zwykli ludzie w przeszłości, uczniowie mogą zastanowić się nad swoimi rolami i obowiązkami w dzisiejszych czasach.

Mobilna wersja wystawy została przetłumaczona na 10 języków i była dotychczas prezentowana w 21 krajach. W Niemczech można ją oglądać od 2019 roku, a w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych prezentowana była z okazji Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu w 2020. W Polsce po raz pierwszy wystawę „Byli sąsiadami” otwarto w styczniu 2022 roku w Muzeum Polaków Ratujących Żydów Podczas II Wojny Światowej im. Rodziny Ulmów. Dotychczas oglądać ją można było także w Warszawie i Wrocławiu.